

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Tomáše Rychlého a Mgr. Radovana Havelce v právní věci žalobkyně: **Y. L.**, zastoupená Mgr. Bc. Filipem Schmidtem, LL.M., advokátem se sídlem Ověnecká 78/33, Praha 7, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové – pobočky v Pardubicích ze dne 19. 12. 2018, č. j. 61 Az 1/2018 – 148,

t a k t o :

- I. Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích ze dne 19. 12. 2018, č. j. 61 Az 1/2018 – 148, **se zrušuje**.
- II. Rozhodnutí žalovaného ze dne 1. 2. 2018, č. j. OAM-500/ZA-ZA11-K07-2016, **se zrušuje** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- III. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.
- IV. Ustanovenému zástupci žalobkyně Mgr. Bc. Filipu Schmidtovi, LL.M., advokátovi, **se nepřiznává** odměna a náhrada hotových výdajů za zastupování v řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

[1] Žalobkyně podala dne 29. 5. 2016 žádost o udělení mezinárodní ochrany v ČR. O mezinárodní ochranu požádala z důvodu své příslušnosti k Církvi Všemohoucího Boha (Církev Quannengshen; dále jen „CVB“). Konkrétně uvedla, že se v Čínské lidové republice obává náboženského útlaku. Jí a jejímu manželovi hrozí zatčení za to, že jsou

křesťané, byli nahlášeni úřadům. Spolu se souvěrci byli pod dohledem a v domě našli odposlouchávací zařízení. Před odjezdem z vlasti byla žalobkyně sledována a neznámý muž ji s manželem fotil na ulici. Žalobkyně nemůže v domovském státě svobodně vyznávat víru. Žalovaný rozhodnutím ze dne 1. 2. 2018, č. j. OAM-500/ZA-ZA11-K07-2016, rozhodl o neudělení mezinárodní ochrany žalobkyni podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „*zákon o azylu*“), neboť neshledal, že jí v zemi původu hrozí pronásledování z náboženských důvodů.

[2] Žalobkyně podala proti rozhodnutí žalovaného žalobu, kterou Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích (dále jen „*krajský soud*“) zamítl rozsudkem ze dne 19. 12. 2018, č. j. 61 Az 1/2018 – 148. Krajský soud rozhodnutí žalovaného označil za přezkoumatelné, přesvědčivé a vydané na základě dostačujících objektivních podkladů. Dodal, že každá žádost o mezinárodní ochranu se posuzuje striktně individuálně a žalobkyně nedoložila žádné podklady, z nichž by bylo možné usuzovat, že byla v zemi původu z důvodu příslušnosti ke konkrétní náboženské skupině pronásledována. Ve věci ani nevyplynuly žádné relevantní skutečnosti, které by svědčily o tom, že je přiměřeně pravděpodobné, že by žalobkyně mohla být pronásledována v budoucnu. Zároveň podle krajského soudu nebylo prokázáno, že by jí hrozilo reálné nebezpečí vážné újmy odůvodňující poskytnutí doplňkové ochrany.

[3] Žalobkyně (dále jen „*stěžovatelka*“) napadla rozsudek krajského soudu kasační stížností z důvodů, jež podřadila pod § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) soudního řádu správního (dále jen „*s. ř. s.*“). Kasační stížnost považuje za přijatelnou, neboť žalovaný i krajský soud nerespektovali ustálenou judikaturu Nejvyššího správního soudu ohledně posouzení věrohodnosti výpovědi stěžovatelky, nesprávně aplikovali test přiměřené pravděpodobnosti a nezohlednili zásadu „*v pochybnostech ve prospěch žadatele*“. Tato pochybení vedla k nesprávnému posouzení žádosti stěžovatelky o mezinárodní ochranu a mají dopad do jejího hmotněprávního postavení.

[4] Stěžovatelka v první řadě považuje napadený rozsudek za nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodů. Vytýká krajskému soudu, že nereagoval na některé její věcné argumenty obsažené v žalobě a replice a nekriticky přejal veškerou argumentaci žalovaného, byť byla založena na nepodložených domněnkách a spekulacích. Stěžovatelka se nesnažila tvrdit, že podmínky pro udělení mezinárodní ochrany jsou splněny u všech křesťanů přicházejících z Číny, jak naznačuje krajský soud. Zároveň však nikdy nebylo zpochybněno, že je příslušnicí CVB, a krajský soud se nevypořádal s otázkou, zda v jejím případě nemůže k udělení mezinárodní ochrany dostačovat již tato skutečnost. Uvedená církev je totiž v Číně zakázána a podle čl. 300 čínského trestního zákoníku hrozí za členství v ní trest odnětí svobody na 3 až 7 let. Toto ustanovení je podle dostupných informací v praxi aplikováno.

[5] Stěžovatelka sice nebyla v zemi původu zatčena, zadržena nebo trestně stíhána, ale žalovaný se měl zabývat otázkou, zda jí nehrozí skutečné nebezpečí pronásledování v důsledku výkonu svobody náboženského vyznání, konkrétně účasti na náboženských setkáních, která je sama o sobě trestná. Závěr, že praktikování víry v utajení nenaplňuje intenzitu pronásledování, je v rozporu s judikaturou správních soudů i Soudního dvora EU. Důvodem praktikování v utajení je právě to, že jde o církev zakázanou. Krajský soud

pokračování

však vůbec nevzal v potaz hrozbu trestního stíhání za účast na náboženských obřadech jako akt pronásledování ve smyslu čl. 9 odst. 2 písm. c) směrnice 2011/95/EU, o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytované ochrany (dále jen „kvalifikační směrnice“).

[6] Krajský soud ani žalovaný se dále dostatečně nevypořádali s otázkou stěžovatelčiny věrohodnosti. Stěžovatelka v kasační stížnosti obsáhle polemizuje se závěry krajského soudu a žalovaného, především uvádí, že její nevěrohodnost nelze dovozovat z toho, že uváděla některé nepravdivé informace při podání žádosti o vízum. Ani okolnost, že o mezinárodní ochranu nepožádala ihned na letišti po příletu do Prahy, není podle ní rozhodující.

[7] Stejně tak nelze podle stěžovatelky přeceňovat fakt, že z vlasti vycestovala bez problémů, neboť bezproblémovost vycestování není sama o sobě relevantní pro posouzení žádosti o mezinárodní ochranu. Argumentace žalovaného ohledně údajného organizovaného příchodu skupiny čínských křesťanů do ČR je založená pouze na ničím nepodložených domněnkách a nemá žádnou oporu ve správním spisu. Navíc není zřejmé, jaký měla vliv na zamítavý výrok rozhodnutí žalovaného (zda snižuje věrohodnost stěžovatelky nebo zpochybňuje odůvodněnost jejích obav z pronásledování).

[8] Konečně oporu ve správním spisu nemá dle stěžovatelky ani závěr žalovaného a krajského soudu, že jí nemůže v případě návratu do země původu hrozit žádné nebezpečí z důvodu podání žádosti o mezinárodní ochranu v cizině. Žalovaný si k této otázce žádné informace neobstaral. Případ celé skupiny čínských křesťanů byl medializován v českých i zahraničních sdělovacích prostředcích, stěžovatelka vycestovala na krátkodobé vízum a nevrátila se před skončením jeho platnosti. Čínské orgány by ji tak mohly identifikovat jako jednu z této skupiny žadatelů o mezinárodní ochranu.

[9] Stěžovatelka navrhuje, aby kasační soud zrušil rozsudek krajského soudu, případně též rozhodnutí žalovaného, a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

[10] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti navrhuje, aby kasační stížnost byla odmítnuta pro nepřijatelnost podle § 104a s. ř. s., případně zamítnuta jako nedůvodná. Nejprve stěžovatelce vytýká, že obsah její kasační stížnosti prakticky jen kopíruje žalobu a nijak nereflektuje odůvodnění napadeného rozsudku krajského soudu. Žalovaný uvádí, že krajský soud všechny žalobní námitky velmi podrobně vypořádal a jeho rozsudek považuje za věcně i právně správný, zákonný a přezkoumatelný. Žalovaný pak konkrétně zdůrazňuje, že pouhá příslušnost k CVB či jiné církvi nemůže být bez dalšího důvodem pro udělení mezinárodní ochrany, což potvrzují i zprávy o zemi původu stěžovatelky. Dále požaduje, aby Nejvyšší správní soud nepřihlížel k obsahu Zprávy veřejné ochránkyně práv o šetření z vlastní iniciativy ve věci neudělení mezinárodní ochrany ze dne 31. 10. 2018, č. j. KVOP-46235/2018 (dále jen „zpráva VOP“), z jejíchž právních závěrů stěžovatelka v kasační argumentaci hojně vycházela. Jde totiž pouze o předběžnou zprávu o výsledcích šetření a konečná zpráva bude vyhotovena teprve po vyjádření ministra

vnitru. Navíc je tato zpráva jednostranná, neboť veřejná ochránkyně práv zahájila šetření z podnětu skupiny čínských křesťanů. Veřejná ochránkyně práv nadto nesmí podle platných předpisů nijak zasahovat do rozhodovací činnosti soudů.

[11] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil zákonné náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná, a stěžovatelka je v souladu s § 105 odst. 2 s. ř. s. zastoupena advokátem.

[12] Protože se jedná o kasační stížnost podanou ve věci udělení mezinárodní ochrany, zabýval se Nejvyšší správní soud v souladu s § 104a s. ř. s. dále tím, zda kasační stížnost svým významem přesahuje vlastní zájmy stěžovatelky, a zda je tedy ve smyslu citovaného ustanovení přijatelná.

[13] Nejvyšší správní soud zdůrazňuje, že právně i skutkově obdobnou věcí se v nedávné době zabýval v rozsudku ze dne 29. 8. 2019, č. j. 9 Azs 39/2019 – 77 (publ. pod č. 3924/2019 Sb. NSS; veškerá judikatura tohoto soudu je dostupná na www.nssoud.cz). Tento rozsudek se týkal manžela stěžovatelky, taktéž příslušníka CVB, jemuž nebyla udělena žádná z forem mezinárodní ochrany a jehož žaloba proti nevyhovujícímu rozhodnutí žalovaného byla následně zamítnuta krajským soudem. V uvedeném rozsudku se zdejší soud komplexně vyjádřil k hodnocení situace čínských křesťanů žádajících v ČR o mezinárodní ochranu. Blízkost judikované věci k nyní posuzovanému případu je navíc umocněna právě i tím, že tehdejší stěžovatel a nyní stěžovatelka jsou manželé a jejich „azylový příběh“ vykazuje shodné rysy. Krajský soud v obou případech užil takřka totožnou argumentaci. Zdejší soud považuje kasační stížnost stěžovatelky za přijatelnou, neboť i v případě jejího manžela dospěl v rozsudku č. j. 9 Azs 39/2019 – 77, k závěru o přijatelnosti kasační stížnosti, a nyní neshledal důvod k odchýlnému postupu.

[14] Nejvyšší správní soud proto přezkoumal napadený rozsudek krajského soudu v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů, ověřil při tom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.). Kasační stížnost je důvodná.

[15] Nejvyšší správní soud se předně vyjadřuje k návrhu žalovaného, aby nepřihlížel ke zprávě VOP. Obecně se lze ztotožnit s jeho východiskem, že podle § 1 odst. 9 zákona č. 349/1999 Sb., o Veřejném ochránci práv, se působnost ochránce nevztahuje mimo jiné na soudy, s výjimkou orgánů správy státního zastupitelství a státní správy soudů. Žalovaný má tedy pravdu, že veřejný ochránce práv nemůže ve vztahu k rozhodovací činnosti soudů uplatňovat svou působnost. To však nic nemění na tom, že Nejvyšší správní soud může zprávy a stanoviska veřejného ochránce práv zohlednit, což činí zcela běžně (viz například rozsudky zdejšího soudu ze dne 23. 1. 2008, č. j. 2 Afs 107/2007 – 168, č. 1545/2008 Sb. NSS, ze dne 30. 11. 2015, č. j. 6 As 213/2015 – 14, č. 3371/2016 Sb. NSS, a další). Nejvyšší správní soud ovšem není závěry těchto zpráv nikterak vázán.

[16] Co se týče námitky nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku, na kterou je třeba se ze systematického hlediska zaměřit nejdříve, tu neshledal zdejší soud důvodnou.

pokračování

Napadený rozsudek je podrobně odůvodněn a předkládá ucelený soubor argumentů, na které ostatně stěžovatelka obsáhle reaguje ve své kasační stížnosti. Z ustálené judikatury dále plyne, že soud není povinen vypořádat se s každou dílčí námitkou, pokud proti tvrzení účastníka řízení postaví právní názor, v jehož konkurenci námitky jako celek neobstojí (srovnej např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 12. 2015, č. j. 2 As 44/2013 – 125). Takový postup shledal ústavně konformním i Ústavní soud v nálezu ze dne 12. 2. 2009, sp. zn. III. ÚS 989/08, dostupném na <http://nalus.usoud.cz:> „*Není porušením práva na spravedlivý proces, jestliže obecné soudy nebudují vlastní závěry na podrobné oponentuře (a vyvracení) jednotlivě vznesených námitek, pakliže proti nim staví vlastní ucelený argumentační systém, který logicky a v právu rozumně vyloží tak, že podpora správnosti jejich závěrů je sama o sobě dostatečná.*“ Jak je již výše uvedeno, právě ucelený argumentační systém napadený rozsudek obsahuje. Je však založen na nesprávném posouzení pro věc stěžejních právních otázek, jak bude vyloženo níže.

[17] Jak již bylo řečeno výše v odstavci [13], obdobnou věcí (v případě manžela stěžovatelky) se Nejvyšší správní soud obsáhle zabýval v rozsudku č. j. 9 Azs 39/2019 – 77. Proto Nejvyšší správní soud v tomto rozhodnutí předkládá vyhodnocení jednotlivých kasačních námitek a svůj právní názor úspornějším způsobem. Pro podrobný rozbor následujících závěrů odkazuje na citovaný rozsudek č. j. 9 Azs 39/2019 – 77.

[18] Stěžovatelka namítala, že u ní byl dán odůvodněný strach z pronásledování z důvodu náboženství ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu. Ve správním řízení popsala určité ústrky, kterým byla spolu s manželem vystavena od doby, kdy se v roce 2011 stala členkou církve. Uvedla, že v roce 2015 objevili s manželem ve svém domě ve městě D., v provincii L., odposlouchávací zařízení a že byla v roce 2016 sledována a focena na ulici neznámým mužem. Poté na několik dní odjeli do jiného města ve stejné provincii a skrývali se u sester ve víře. Tentýž muž u nich doma později zaklepal se dvěma policisty, stěžovatelka a její manžel se schovali pod postel, klepání sílilo, ale nakonec policisté s mužem odešli. Dále uváděla, že náboženská shromáždění vždy uskutečňovali pouze soukromě, dvakrát až třikrát do týdne v bytech ostatních příslušníků CVB, přicházeli po jednom a zpívali jen potichu, neboť se obávali perzekuce ze strany státních orgánů. S manželem v církvi zůstali i přes naléhání širší rodiny, jejíž členové se cítili ohroženi.

[19] Stěžovatelkou uváděná jednání nedosahují intenzity požadované § 2 odst. 4 zákona o azylu, respektive čl. 9 odst. 1 kvalifikační směrnice, kterou zákon o azylu provádí a podle níž, *aby bylo jednání považováno za pronásledování ve smyslu čl. 1 odst. 1 Ženevské úmluvy, musí být a) svou povahou nebo opakováním dostatečně závažné, aby představovalo vážné porušení základních lidských práv, zejména práv, od nichž se podle čl. 15 odst. 2 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod nelze odchýlit, nebo b) souběhem různých opatření, včetně porušování lidských práv, který je dostatečně závažný k tomu, aby postihl jednotlivce způsobem podobným uvedenému v písmenu a).* Lze tedy souhlasit se žalovaným, že stěžovatelka v minulosti aktům pronásledování vystavena nebyla. Nejvyšší správní soud ovšem zdůrazňuje, že podle ustálené judikatury má posuzování odůvodněných obav z pronásledování *prospektivní* povahu, takže není zcela nezbytné, aby žadatel o mezinárodní ochranu v minulosti již konkrétní akt pronásledování utrpěl (například rozsudek ze dne 24. 8. 2017, č. j. 1 Azs 227/2017 – 33). V rozsudku ze dne 26. 7. 2018,

č. j. 7 Azs 162/2018 – 47, pak kasační soud uvedl, že „[j]e zkoumána možnost budoucího pronásledování, přičemž je využíván standard přiměřené pravděpodobnosti, což znamená, že tato možnost musí být reálná, nikoliv pouze hypotetická.“

[20] Zmíněný standard přiměřené pravděpodobnosti budoucího pronásledování vymezil Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 26. 3. 2008, č. j. 2 Azs 71/2006 – 82, takto: „*Přiměřená pravděpodobnost nežádoucího důsledku návratu do země původu (...) je dána tehdy, když-li tento důsledek v případech obdobných případu žadatele nikoli ojedinělý. Neznačená to, že pravděpodobnost, že nežádoucí důsledek nastane, musí být nutně vyšší než pravděpodobnost, že nenastane (...), nýbrž to, že k nežádoucímu důsledku v případech obdobných případu žadatele dochází natolik často, že s ním ten, komu takový následek hrozí, musí počítat jako se vcelku běžným jevem, a nikoli jako s jevem toliko výjimečným.*“

[21] Stěžovatelka trvá na tom, že v jejím případě vyplývá odůvodněný strach z pronásledování ze samotné příslušnosti k CVB, tedy z toho, jakému pronásledování jsou v Číně vystaveni příslušníci této církve. Žalovaný ani krajský soud nepochybnili (byť to zároveň ani nepotvrdili), že stěžovatelka je příslušnicí CVB. Krajský soud nicméně shledal, že se neobjevily žádné skutečnosti, na základě kterých by mohl žalovaný uzavřít, že stěžovatelka byla ve vlasti pronásledována z azylově relevantních důvodů, nebo na základě nichž by bylo možné (prospektivně) usoudit, že je přiměřeně pravděpodobné, že k porušení základních lidských práv a svobod stěžovatelky s ohledem na její postavení ve společnosti, názory a chování dojit v budoucnu může. Dodal, že CVB patří mezi tzv. domácí církve, absentují u ní svátosti a uctívání, a proto její členové mohou praktikovat víru, aniž by na sebe upoutali nežádoucí pozornost čínských státních orgánů. Takový přístup podle názoru Nejvyššího správního soudu absolutizuje požadavek minulého pronásledování konkrétního žadatele o mezinárodní ochranu. Žalovaný se nijak nevypořádal s otázkou, zda sama příslušnost k CVB nezakládá odůvodněné obavy z pronásledování. Tuto zásadní otázku ponechal otevřenou. Krajský soud se k této otázce na rozdíl od žalovaného vyjádřil a především konstatoval, že pokud se mohou příslušníci církve nebo náboženské společnosti vyhnout hrozbě pronásledování tím, že svou víru vykonávají v utajení, pak nejde o pronásledování z důvodu náboženství. Tento závěr je ovšem v rozporu s judikaturou Soudního dvora EU. Například v rozsudku velkého senátu ze dne 5. 9. 2012 ve spojených věcech C - 71/11 a C - 99/11, *Spolková republika Německo proti Y a Z*, Soudní dvůr EU mj. konstatoval, že „[j]ednání, která mohou představovat 'vážené porušení' ve smyslu čl. 9 odst. 1 písm. a) směrnice, zahrnují závažná jednání, kterými je dotčena svoboda žadatele nejen vykonávat víru v soukromí, ale rovněž ji vykonávat veřejně.“

[22] Zdejší soud k otázce pronásledování příslušníků CVB z náboženských důvodů v rozsudku č. j. 9 Azs 39/2019 – 77, uzavřel, „[ž]e se žalovaný měl nejprve jednoznačně vyjádřit k otázce, zda stěžovatele pokládá za příslušníka Církve Boha všemohoucího. Poté se neměl zastavit ve svých úvahách pouze na jednoduchém závěru, že stěžovatel sám v minulosti nebyl vystaven konkrétnímu aktu pronásledování, nýbrž měl zvážit i možnost, zda již z důvodu svého členství v této církvi nebylo 'přiměřeně pravděpodobné', že takovému pronásledování vystaven bude. Samotná skutečnost, že by se takovému pronásledování mohl člen této církve vyhnout tím, že se mu pomocí tajných obřadů podaří příslušnost k církvi utajit

pokračování

před státními orgány země původu, pak pohledem judikatury SD EU nedostačuje k závěru, že oprávněný strach z pronásledování neměl.“

[23] Další kasační námitka se týká věrohodnosti stěžovatelky, respektive její výpovědi ve správním řízení. Žalovaný i krajský soud dovozovali její nevěrohodnost z toho, že stěžovatelka v žádosti o turistické vízum do ČR uvedla nepravdivé informace. Nepravdivé skutečnosti doznala až poté, co byla ze strany správního orgánu konfrontována s kopií žádosti o udělení víza obsahující řadu informací rozdílných od těch, které poskytla v řízení o mezinárodní ochraně. Podle žalovaného takový postoj „značně snižuje její věrohodnost i ve vztahu k jejím dalším tvrzením stran skutečných důvodů odchodu z vlasti, příchodu do ČR a požádání zde o mezinárodní ochranu“ (viz str. 14 rozhodnutí žalovaného). Takovou úvahu je třeba odmítnout s odkazem na rozsudek č. j. 9 Azs 39/2019 – 77, ve kterém Nejvyšší správní soud konstatoval, že „[n]evěrohodnost stěžovatele by bylo možno založit na otázce jeho deklarované příslušnosti k církvi či na okolnostech údajných incidentů, které údajně vedly k jeho odchodu ze země původu (...). Z ničeho však neplyne, že by jej bylo možno označit za nevěrohodného pouze na základě uvádění nepravdivých skutečností v souvislosti se snahou vycestovat ze země původu. Takový závěr by bylo možno postavit leda na značně zkratkovité úvaze, že kdo lže jednou, lže vždycky. Taková úvaha však zcela odhlíží od kontextu prvního uvádění nepravdivých údajů. Stěžovateli je totiž možno přitakat, že je pochopitelné, pokud v žádosti o vízum neuváděl takové údaje, které by vedly k jejímu zamítnutí, a tedy k nevycestování ze země původu. Je i pochopitelné, že stejně postupoval, dokud nebyl fakticky i právně na území ČR. Jeho nevěrohodnost tedy nelze založit ani jen na tom, že nepravdivé údaje obsažené v žádosti o turistické vízum zopakoval i při příletu do Prahy. Jeho nevěrohodnost by bylo možno založit teprve na tom, pokud by si navzájem odporovala jeho vyjádření v řízení o udělení mezinárodní ochrany nebo by byla v rozporu se skutečnostmi o zemi původu zjištěnými v průběhu řízení o udělení mezinárodní ochrany.“

[24] Žalovaný rovněž ve svém rozhodnutí zdůrazňuje podezřelou bezproblémovost stěžovatelčina vycestování ze země původu, organizovanost příjezdu skupiny čínských křesťanů do ČR i jejich přesunu do Zastávky u Brna, kde o mezinárodní ochranu požádali. Konkrétně na straně 14 svého rozhodnutí uvedl, že „správní orgán (...) nemá pochybnosti, že příjezd žadatelky i ostatních jejích údajných souvěrců byl zcela jistě pečlivě organizovaným ze strany třetích osob. (...) V případě žadatelky i ostatních jejích údajných souvěrců (...) je dle správního orgánu naprosto vyloučeno, aby bez vnější pomoci přicestovali do ČR a dokonce až do Zastávky u Brna.“

[25] Nejvyšší správní soud ve shodě s rozsudkem č. j. 9 Azs 39/2019 – 77, připomíná, že odůvodnění správního rozhodnutí musí být založeno na racionálních důvodech, nikoli na náznacích a čtení mezi řádky, neboť takové rozhodnutí je pak nutně nepřezkoumatelné. Pokud má žalovaný například informace, že by stěžovatelka mohla představovat bezpečnostní riziko, což by pochopitelně mělo skutečný vliv na její celkovou věrohodnost, je nezbytné, aby tyto informace do rozhodnutí o neudělení mezinárodní ochrany promítl způsobem, který neohrozí bezpečnostní zájmy ČR a zároveň umožní soudní přezkum jeho rozhodnutí (k vyvažování těchto zájmů viz zejména rozsudek zdejšího soudu ze dne 9. 4. 2009, č. j. 7 As 5/2008 – 63, č. 1951/2009 Sb. NSS). Pokud se tak nestane a odůvodnění zůstane v pasážích vyjadřujících se k údajné organizovanosti a podezřelé bezproblémovosti

odchodu stěžovatelky ze země původu v nynější podobě, je třeba jí přisvědčit, že jde pouze o ničím nepodložené domněnky nemající oporu ve správním spisu. Jediné, co má oporu ve spisovém materiálu, je totiž fakt bezproblémového vycestování ze země původu, který ale sám o sobě nezpůsobuje nevěrohodnost žádosti o mezinárodní ochranu. Například v rozsudku ze dne 8. 4. 2010, č. j. 1 Azs 7/2010 – 114, tento soud konstatoval, že „[z]aložit závěr o nevěrohodnosti celé výpovědi (...) čistě na pochybnostech o okolnostech vycestování ze země nelze. K tomu by bylo nutno identifikovat zásadnější nesrovnalosti ve stěžovatelově výpovědi, případně rozpory mezi jeho výpovědí a dostupnými informacemi o zemi původu atd.“ Rozhodnutí žalovaného je v tomto ohledu stíženo vadou nepřezkoumatelnosti a již z toho důvodu je měl krajský soud zrušit.

[26] Ve své poslední kasační námitce stěžovatelka polemizuje s názorem žalovaného, že jí v případě návratu do Číny nehrozí žádné nebezpečí z důvodu podání žádosti o mezinárodní ochranu v ČR, a že tudíž v jejím případě nejsou naplněny důvody pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu. Stěžovatelka spatřuje důvody pro udělení doplňkové ochrany hlavně v tom, že překročila povolenou dobu pobytu v zahraničí a že byla neúspěšnou žadatelkou o mezinárodní ochranu, což by se mohly čínské orgány dozvědět, ostatně případ celé skupiny tzv. čínských křesťanů byl široce medializován.

[27] Nejvyšší správní soud uvádí, že ze správního spisu nevyplývá, že by žalovaný shromáždil jakékoli podklady, které by se zabývaly postavením neúspěšných žadatelů o mezinárodní ochranu po návratu do Číny. Žalovaný pouze velmi prostým způsobem vyhodnotil ze skutečnosti, že stěžovatelce byl bez problémů vydán cestovní pas a ta pak stejně bezproblémově vycestovala, že o ni čínské státní orgány nejeví žádný zájem. Podle žalovaného navíc neexistují žádné důkazy o špatném zacházení s neúspěšnými žadateli o mezinárodní ochranu po jejich návratu do Číny. Proto vyslovil názor, že „považuje vyjádření žadatelky za čistě účelové, protože z jím shromážděných informací rozhodně nelze dovodit, že by žadatelka byla po svém návratu do vlasti zadržena, jak tvrdí, a postižena za podání žádosti o mezinárodní ochranu v ČR z náboženských důvodů“ (str. 29 rozhodnutí žalovaného). Ani ze samotného rozhodnutí, ani z obsahu správního spisu však podle kasačního soudu není patrné, co žalovaný míní oněmi „jím shromážděnými informacemi“, neboť zde není odkaz na žádný konkrétní podklad, který by se zabýval postavením neúspěšných žadatelů o mezinárodní ochranu po návratu do Číny, tím méně pak postavením žadatelů žádajících z důvodu náboženského pronásledování. Nejvyšší správní soud v rozsudku č. j. 9 Azs 39/2019 – 77, v této souvislosti uzavřel, že „[z]a této situace je nutno konstatovat, že závěr žalovaného není opřen o žádná skutková zjištění, je pouhým nepodloženým názorem a nemůže být aprobován.“

[28] Závěrem zdejší soud pro úplnost doplňuje, že za zkratkovitou a nekonkrétní považuje i úvahu žalovaného, podle níž mohla stěžovatelka řešit svou situaci pomocí vnitřního přesídlení v rámci Číny. Tato úvaha je nadto v rozporu se zbytkem odůvodnění správního rozhodnutí, které je založeno na tom, že stěžovatelka žádnému pronásledování v zemi původu nečelila a obavy z něj mít nemusela. V rozporu s tím jí ale žalovaný sděluje, že pronásledování se mohla vyhnout přestěhováním do jiné provincie. Žalovanému soud v tomto směru též vytýká, že nijak nevysvětlil, ve kterých provinciích, do kterých by se mohla stěžovatelka přestěhovat, nedochází k trestnímu stíhání příslušníků zakázaných

pokračování

církvi, jestliže čínský trestní zákoník platí a v praxi se uplatňuje na celém území domovského státu stěžovatelky.

[29] Nejvyšší správní soud s ohledem na výše uvedené uzavírá, že krajský soud zatížil svůj rozsudek nesprávným posouzením důsledků tvrzené příslušnosti stěžovatelky k CVB. Jedná se o otázku *prospektivnosti* a individuálnosti posouzení odůvodněnosti strachu z pronásledování z důvodu náboženství a dále otázku důsledků toho, že příslušníci této církve mohou nebezpečí trestního stíhání minimalizovat, pokud budou své náboženství vykonávat tajně. Rozhodnutí žalovaného pak bylo stíženo jednak stejně nesprávným posouzením těchto právních otázek výkladu § 12 písm. b) zákona o azylu, jednak nepřezkoumatelností plynoucí z toho, že žalovaný dospěl k závěru o nevěrohodnosti stěžovatelky pouze na základě tvrzení, která byla buď irelevantní (uvádění nepravdivých údajů v žádosti o turistické vízum), nebo zůstala v úrovni náznaků a spekulací nemajících oporu ve správním spisu (organizovanost odchodu tzv. čínských křesťanů do ČR). Dostatečně podložená není ani úvaha žalovaného o absenci hrozby vážné újmy po případném návratu stěžovatelky do země původu. Pro tyto vady měl krajský soud napadené rozhodnutí žalovaného zrušit.

[30] Z výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud rozsudek krajského soudu podle § 110 odst. 1, věty první před středníkem s. ř. s., zrušil (výrok I. tohoto rozsudku). Jelikož již v řízení před krajským soudem byly dány důvody pro zrušení rozhodnutí správního orgánu (§ 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s.), soud zrušil i rozhodnutí žalovaného a vrátil mu věc k dalšímu řízení (§ 78 odst. 3 a 4 s. ř. s.; výrok II. tohoto rozsudku). Žalovaný je v dalším řízení vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).

[31] Kasační soud shrnuje, že žalovaný se musí předně vypořádat s otázkou, zda sama příslušnost stěžovatelky k CVB nezakládá odůvodněné obavy z pronásledování ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu. Pokud žalovaný považuje příběh stěžovatelky za nevěrohodný, je povinen takový závěr přezkoumatelným způsobem odůvodnit. Tento závěr není možné postavit na náznacích či spekulacích, ale toliko na základě řádně shromážděných informací a podkladů, které jsou obsahem spisu, a správní soud následně musí mít možnost správnost takového závěru věcně a v úplnosti posoudit. Žalovaný je dále povinen se náležitě zabývat otázkou, zda stěžovatelce po případném návratu do země původu nehrozí vážná újma dle § 14a zákona o azylu. K tomu si musí rovněž obstarat příslušné podklady, především ohledně situace neúspěšných žadatelů o mezinárodní ochranu po návratu do Číny, zejména žadatelů, kteří o azyl žádali z důvodů náboženského pronásledování.

[32] Podle § 110 odst. 3, věty druhé s. ř. s. rozhodne Nejvyšší správní soud v případě, že zruší podle § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. rozhodnutí žalovaného, o nákladech řízení o kasační stížnosti i o nákladech řízení před krajským soudem. Stěžovatelka měla ve věci úspěch, podle § 60 odst. 1 s. ř. s. jí tedy přísluší právo na náhradu nákladů řízení. Ze spisu krajského soudu ani Nejvyššího správního soudu ovšem nevyplývá, že by stěžovatelce v řízení o kasační stížnosti či v řízení před krajským soudem jakékoliv důvodně vynaložené náklady vznikly. Stěžovatelka neměla náklady se zaplacením soudního

poplatku, neboť věci mezinárodní ochrany jsou od placení soudního poplatku osvobozeny podle § 11 odst. 2 písm. i) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích. Neměla ani náklady spojené s právním zastoupením, neboť v řízení před krajským soudem byla zastoupena Organizací pro pomoc uprchlíkům, z. s., která se nadto na jednání dne 11. 12. 2018 náhrady nákladů řízení vzdala (viz č. l. 140 spisu krajského soudu). V řízení o kasační stížnosti byl stěžovatelce advokát ustanoven podle § 35 odst. 10 s. ř. s. (usnesením ze dne 15. 4. 2019, č. j. 3 Azs 55/2019 – 28). V takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 10 s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s.), nikoli žalovaný. Stěžovatelce tak žádnou náhradu nákladů řízení před krajským soudem ani před Nejvyšším správním soudem nelze přiznat; žalovaný pak na náhradu nákladů řízení jako neúspěšný účastník nemá právo. Proto Nejvyšší správní soud rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení (výrok III. tohoto rozsudku).

[33] Ustanovený zástupce stěžovatelky neučinil ve věci žádný úkon, za který by mu náležela odměna (kasační stížnost formulovala sama stěžovatelka), tudíž na ni nemá ve smyslu § 35 odst. 10 s. ř. s. nárok a soud mu ji nepřiznal (výrok IV. tohoto rozsudku).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 28. listopadu 2019

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu